የሠ/መ/ቁጥር 252231
ጥቅምት 12 ቀን 2016 ዓ/ም

ዳኞች :- ብርሃኑ አመነዉ

በዕዉቀት በላይ

ቀናዓ ቂጣታ

ብርሃኑ መንግሥቱ

ማርታ ተካ

አመልካች - አቶ አየለ ዳመና

ተጠሪ - የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ

መዝገቡ ተመርምሮ ከዚህ የሚከተለዉ የፍርድ ዉሳኔ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የአመልካች የዋስትና መብት ይከበርልኝ ጥያቄ ዉድቅ ተደርጎ በመወሰኑ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በሚል ለማሳረም የቀረበ የሰበር አቤቱታ የሚመለከት ነዉ፡፡ አመልካች በተጠረጠሩበት ወንጀል ምርመራ እየተደረገ ቆይቶ በኦሮሚያ ክልል አርሲ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ዐቃቤ ሕግ በአመልካች ላይ በ15 ቀናት ዉስጥ ክስ እንዲመሰርት ጊዜ ሰጥቶ መዝገቡን መዝጋቱን፤በዚህ መልኩ በተሰጠዉ ጊዜ ዉስጥ በአመልካች ላይ የወንጀል ክስ አለመመስረቱን ምክንያት በማድረግ አመልካች ለፍርድ ቤቱ የዋስትና መብታቸዉ እንዲጠበቅላቸዉ ጠይቀዋል፡፡ፍርድ ቤቱም ዐቃቤ ሕግ መልስ እንዲሰጥ አዝዞ በሰጠዉ መልስ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ
ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

አመልካች በፈጸሙት የእምነት ማጉደል እና ከባድ ማታለል ወንጀል የተጠረጠሩና ድርጊቱም በተለያዩ 12 ሰዎች ላይ የተፈጸመ በመሆኑ፣በማታለል ብር 924,814 በባንክ ሂሳባቸዉ ማስገባታቸዉ የተደረሰበት በመሆኑ፤የኦዲት ሥራዉ ስላልተጠናቀቀ በተባለዉ ጊዜ ዉስጥ ክስ መመስረት አንችልም፡፡ስለሆነም አመልካች ከዚህ ቀደም ያቀረቡት የዋስትና ጥያቄ ዉድቅ ስለተደረገ በድጋሚ ያቀረቡት የዋስትና ጥያቄ ዉድቅ ይደረገልኝ በማለት ተከራክሯል፡፡

ፍርድ ቤቱም በመ/ቁጥር 121631 ላይ በቀን 10/11/2015ዓ/ም በሰጠዉ ትዕዛዝ አመልካች እምነት የማጉደል እና የማታለል ወንጀል ፈጽመዋል ተብሎ ከመጠርጠራቸዉ ጋር በተያያዘ ከዚህ በፊት የዋስትና መብት ጥያቄ አቅርቦ በቀን 23/09/2015 ዓ/ም ዉድቅ ከተደረገ በኋላ አሁን በድጋሜ የዋስትና መብት ጥያቄ ማንሳታቸዉ ተቀባይነት የለዉም፡፡ጉዳዩ ላይ አስቀድሞ የመጨረሻ ዉሳኔ ስለተሰጠበት በይግባኝ ካልተስተካከለ በስተቀር በድጋሚ ሊጠይቁ አይችሉም፡፡ በሌላ በኩል በአመልካች ላይ እየተደረገ ያለዉን ምርመራ በተመለከተ የኦዲት ሂደቱ ያልተጠናቀቀ መሆኑንና በሂደት ላይ መሆኑን በመግለጽ ዐቃቤ ሕግ የቀረበዉ በቂ ምክንያት ስለሆነ ዐቃቤ ሕግ ክሱን በአጭር ጊዜ ዉስጥ እንዲመሰረት በማለት የአመልካችን የዋስትና መብት ጥያቄ ዉድቅ በማድረግ ወሰነ፡፡

አመልካች በዉሳኔዉ ቅር በመሰኘት በየደረጃዉ ይግባኝ እና የሰበር አቤቱታ ለኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ቢያቀርቡም ፍርድ ቤቱ አመልካች የተጠረጠሩበት ወንጀል በአዋጅ ቁጥር 881/2007 አንቀጽ 32/2 ስር ተደነገገዉን ተላልፈዋል በሚል በመሆኑ በአዋጅ ቁጥር 882/2007 አንቀጽ 3/1 መሰረት ለአመልካች የዋስትና መብት መከልከሉ በአግባቡ ነዉ በማለት ሠርዞባቸዋል፡፡

አመልካች በቀን 10/12/2015ዓ/ም የተጻፈ የሰበር አቤቱታ ያቀረቡት ከላይ በተመለከተዉ መሰረት በተሰጠ ዉሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በሚል ሲሆን የአቤቱታቸዉ አጭር ይዘት ፡- ዐቃቤ ሕግ በአመልካች ላይ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 109 መሰረት በ15 ቀን ጊዜ ዉስጥ ክስ እንዲመሰርት ቢታዘዝም ክስ ባልመሰረተበት በሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 19/6 ጥበቃ የተደረገልኝን የዋስትና መብት ተከልክያለሁ፡፡ የዋስትና መብት ጥያቄ አንድ ጊዜ ተጠይቆ በሌላ ጊዜ የተለየ ሁኔታ በተፈጠረ ጊዜ የዋስትና መብት መጠየቅ እንዳይቻል የሚከለክል ሕግ በሌለበት አመልካች አስቀድሞ የዋስትና ጥያቄ አቅርበዉ ዉድቅ ተደርጓል በሚል ምክንያት ዐቃቤ ሕግ በ15 ቀን ዉስጥ የወንጀል ክስ እንዲመሰርት በተሰጠዉ ጊዜ ክስ አለመመስረቱ ተረጋግጦ እያለ የስር ከፍተኛ ፍርድ ቤት የአመልካችን የዋስትና ጥያቄ ዉድቅ ማድረጉ ስህተት ነዉ፡፡በምርመራ መዝገቡ በቀረበዉ ማስረጃ መሰረት አመልካች ሊከሰስ የሚችለዉ በወንጀል ሕግ ቁጥር 676 እና 692 መሰረት ሆኖ እያለ በአዋጅ ቁጥር 881/2007 አንቀጽ 32 መሰረት ሊከሰስ ይችላል በሚል የዋስትና መብት ጥያቄዬ ዉድቅ መደረጉ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ነዉ፡፡አንድን ሰዉ በወንጀል ተጠርጥሯል በሚል ምክንያት ብቻ በአስር ላይ ማቆየት በራሱ የዜጎችን ሕገ መንግሥታዊ መብት የሚጥስ ነዉ ተብሎ የስር ፍርድ ቤቶች የሰጡት ዉሳኔ ተሽሮ የዋስትና መብቴ ይጠበቅልኝ በማለት ጠይቀዋል፡፡

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

የሰበር አጣሪ ችሎት አቤቱታውን መርምሮ አመልካች በተጠረጠሩበት ወንጀል ክስ ሳይቀርብባቸዉ የሚከሰሱት ዋስትና ሊያስከለክል በሚችል ድንጋጌ ነዉ በሚል ምክንያት ብቻ የዋስ መብታቸዉ የተከለከለበትን አግባብ ተጠሪ ባለበት እንዲመረመር ትዕዛዝ በመስጠቱ ተጠሪ በቀን 07/01/2016ዓ/ም የተጻፈ መልስ በማቅረብ ተከራክሯል፡፡ የመልሱም አጭር ይዘት፡- አመልካች የአቢሲኒያ ባንክ ቦሩ ጃዊ ቅርንጫፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ ሆነዉ ሲሰሩ ከተለያዩ 13 የሚሆኑ የባንኩ ደንበኞች ላይ ብር 1,024,817.00 ስብስበዉ ወደ ደንበኞች ሂሳብ ቁጥር ሳያስገቡ ለራሳቸዉ ጥቅም በማዋላቸዉ በከባድ የእምነት ማጉደልና የማታለል የሙስና ወንጀል ተጠርጥረዋል፡፡ይህ ጉዳይ ከባንክ ጋር የተያያዘ ከመሆኑ አንጻር የስር ከፍተኛ ፍርድ ቤት ጉዳዩን ለማየት ሥልጣን የለዉም፡፡ክስ መመስረቻ ጊዜ እንዲሰጠን ሳንጠይቅ የስር ፍርድ ቤት በ15 ቀን ዉስጥ ክስ እንዲንመሰርት ያዘዘዉ ሥልጣን ሳይኖረዉ ነዉ፡፡ይህ ጊዜ የተሰጠዉ የምርመራ መዝገቡ ለተጠሪ ከመላኩ በፊት ነዉ፡፡ጉዳዩ ተጨማሪ የማጣራት ሥራ የሚያስፈልገዉ ነዉ፡፡አመልካች አቢሲኒያ ባንክ ከመግባታቸዉ በፊት የዘመን ባንክ ሠራተኛ የነበሩ ቢሆንም ከዚህ ባንክ የተሰናበቱት በዲሲፕሊን ግድፈት ቢሆንም ከዚህ ባንክ ባልተጻፈ ማስረጃ በአቢሲኒያ ባንክ ስለተቀጠሩ በተጨማሪነት በሀሰተኛ ሰነድ በመገልገል የሙስና ወንጀል ለመክሰስ እየተጣራ ይገኛል፡፡ አመልካች በገቢ ደረሰኝ ላይ ሲያትሙ የነበረዉ ማህተም በባንኩ ለማን የተሰጠ እንደሆነ ከባንኩ ተጠይቆ ማስረጃ ተገኝቷል፡፡በደረሰኞቹ ላይ ያለዉ ፊርማ በፎረንሲክ እንዲመረመር ተደርጎ ዉጤቱ እየተጠበቀ ይገኛል፡፡ ስለሆነም አመልካች በከባድ ማታለል፣በከባድ እምነት ማጉደልና ሀሰተኛ ሰነድን በማዘጋጀትና በመገልገል ተደራራቢ ወንጀሎች የተጠረጠሩ በመሆኑ የጉዳዩ ክብደት ከግምት ገብቶ የአመልካች የዋስትና ጥያቄ ዉድቅ በመደረጉ የተፈጸመ ስህተት የለም ተብሎ የስር ፍርድ ቤቶች ዉሳኔ ይጽናልኝ በማለት ተከራክሯል፡፡ አመልካችም የመልስ መልሳቸዉን በማቅረብ ተከራክረዋል፡፡

ከዚህ በላይ አጠር ባለመልኩ የተገለጸዉ የግራ ቀኙን ክርክርና በስር ፍርድ ቤቶች የተሰጡ ዉሳኔዎች ይዘት የሚመለከት ሲሆን እኛም ሰበር አጣሪ ችሎት የያዘዉን ጭብጥ ከግምት በማስገባት አመልካች የዋስትና መብት እንዲጠበቅላቸዉ ያቀረቡት ጥያቄ ዉድቅ ተደርጎ በመወሰኑ በዚህ ችሎት ደረጃ ሊታረም የሚችል መሰረታዊ የሕግ ስህተት መፈጸም አለመፈጸሙን አግባብነት ካለዉ ሕግ ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለዉ መርምረናል፡፡

እንደመረመርነዉም አመልካች የዋስትና መብት ጥያቄ ያቀረቡት ስር ፍርድ ቤት ምርመራ ተጠናቋል በሚል ዐቃቤ ሕግ ክስ እንዲመሰርት በተሰጠዉ 15 ቀን ዉስጥ ክስ እንዳልመሰረተባቸዉ፣ በተጠረጠሩበት ወንጀል ክስ ሊቀርብባቸዉ የሚችለዉ በወንጀል ሕግ አንቀጽ 676 እና 692 መሰረት ስለሆነ የተጠረጠሩበት ወንጀል የዋስትና መብት የሚያስከለክል እንዳልሆነ እና ክስ ሳይመሰረትባቸዉ ከሕግ አግባብ ዉጭ በእስር ላይ እንደሚገኙ በመግለጽ ነዉ፡፡በዚህ መልኩ ያቀረቡትን የዋስትና መብት ይጠበቅልኝ ጥያቄ የስር ፍርድ ቤቶች ዉድቅ በማድረጋቸዉ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በማለት ተከራክረዋል፡፡ ተጠሪ ደግሞ አመልካች

በእስር ላይ የሚገኙት በፌዴራል መንግሥት በተመዘገበዉ ባንክ (ሕዝባዊ ድርጅት) ላይ ከባድ የማታለል ፣ ከባድ የእምነት ማጉደል እና ሀሰተኛ ሰነድ የማዘጋጀትና የመገልገል ተደራራቢ ወንጀሎችን ፈመዋል በሚል በመጠርጠራቸዉ እንደሆነ፣ምርመራዉ ሳይጠናቀቅና የምርመራ መዝገብ ለዐቃቤ ሕግ ሳይተላለፍ ክስ መመስረቻ ተብሎ 15 ቀን መሰጠቱ ስህተት እንደሆነ፣ ይህንን ትእዛዝ የሰጠዉ ፍርድ ቤት ሥልጣን እንደሌለዉና ክስ መመስረቻ ጊዜ እንዲሰጠዉም እንዳልተጠየቀ በመግለጽ በአመልካች ላይ ተደራራቢ የወንጀል ክስ ሊቀርብባቸዉ የሚችለዉ የሙስና ወንጀሎችን ለመደንገግ በወጣዉ አዋጅ መሰረት በመሆኑ የዋስትና ጥያቄያቸዉ ዉድቅ መደረጉ በአግባቡ ነዉ ሲል ተከራክሯል፡፡

በዚህ መልኩ ግራ ቀኙ ካሰሙት ክርክር እና ከስር ፍርድ ቤቶች ዉሳኔ ግልባጭ እንደተረዳነዉ የስር የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ጉዳዩን ለመዳኘት ሥልጣን አለዉ ወይስ የለዉም የሚለዉን ቀጥለን የምንመለከተዉ ሆኖ ፍርድ ቤቱ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 109/1 መሰረት ዐቃቤ ሕግ በ15 ቀናት ዉስጥ በአመልካች ላይ ክስ እንዲመሰርት የሰጠዉ ጊዜ አመልካች የዋስትና ጥያቄ ከማቅረባቸዉ በፊት እንደተጠናቀቀ የግራ ቀኙ ክርክር ያሳያል፡፡ የስር ከፍተኛ ፍርድ ቤት አስቀድሞ ለምርመራ ተጨማሪ ጊዜ ቀጠሮ መስጠት እንደማይገባ አምኖበት ተጠሪ በአመልካች ላይ ክስ እንዲመሰርት የ15 ቀናት ጊዜ ከተሰጠ በኋላ እና ይህ ጊዜ ካለቀ በኋላ አመልካች በቀን 06/11/2015ዓ/ም ለሁለተኛ ጊዜ የዋስትና ጥያቄ ማቅረብ አይችሉም በማለት የአመልካችን የዋስትና ጥያቄ ዉድቅ ሲያደርግ የወንጀል ምርመራ አለመጠናቀቁን መረዳቱን ገልጾ ተጠሪ *በአጭር ጊዜ ዉስጥ* በአመልካች ላይ ክስ እንዲመሰርት አዝዞ መዝገቡን መዝጋቱን የትዕዛዙ ይዘት ያሳያል፡፡በዚህ መልኩ በቀን 10/11/2015ዓ/ም ትዕዛዝ ተሰጥቶ የጊዜ ቀጠሮ መዝገብ ከተዘጋ በኋላ በዐቃቤ ሕግ መልስ ላይ እንደተመለከተዉ አመልካች ላይ እስካሁን ወይም ቢያንስ ዐቃቤ ሕግ ለዚህ ችሎት መልሱን እስካቀረበበት ቀን 07/01/2016ዓ/ም ድረስ የወንጀል ክስ አለመመስረቱን ተገንዝበናል፡፡

በኢፌዲሪ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 17/2 ስር ማንኛዉም ሰዉ በሕግ ከተደነገገዉ ሥርዓት ዉጭ ሊያዝ፣ክስ ሳይቀርብበት ወይም ሳይፈረድበት ሊታሰር እንደማይችል በመደንገግ ለነጻነት መብት ጥበቃ ተደርጓል፡፡ይህ መብት የሀገራችን የሕግ አካል በሆነዉ በተባበሩት መንግሥታት የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ቃል ኪዳን አንቀጽ 9/1 ላይ በግልጽ እዉቅና የተሰጠዉ መብት ነዉ፡፡በኢፌዲሪ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 19/6 ስር የተያዙ ሰዎች በሕግ በተደነገጉ ልዩ ሁኔታዎች ፍርድ ቤት የዋስትና መብት ጥያቄዎችን ላይቀበል የሚችልበት ወይም በገደብ መብታቸዉን የሚያስጠብቅበት ሁኔታ ሊኖር የሚችል መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ በመርህ ደረጃ በዋስ የመፈታት መብት እንዳላቸዉ ተደንግጓል፡፡

በተያዘዉ ጉዳይ በአመልካች ከባድ አታላይነትና ከባድ የእምነት የማጉደል ወንጀል ተፈጽሞበታል የተባለዉ አቢሲኒያ ባንክ አ.ማ በመሆኑ የሙስና ወንጀሎችን ለመደንገግ በወጣዉ አዋጅ ቁጥር 881/2007 አንቀጽ 2/4 ትርጓሜ መሰረት ወንጀሉ የተፈጸመዉ ሕዝባዊ ድርጅት ላይ ነዉ፡፡አመልካች የዚህ ባንክ ቅርንጫፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ እንደነበሩ ከተገለጸዉ ጋር ተደምሮ ሲታይ ዐቃቤ ሕግ በአመልካች ላይ የወንጀል

ክስ የሚመሰርት ከሆነ አመልካች በአዋጅ ቁጥር 881/2007 ስር የተደነገገዉን ወንጀል ፈጽመዋል በሚል ሊሆን እንደሚችል ይገመታል፡፡ በተሻሻለዉ የፀረ ሙስና የሥነ ሥርዓትና የማስረጃ ሕግ አዋጅ ቁጥር 434/1997 አንቀጽ 7(1 እና 4) ስር እንደተመለከተዉ ከሙስና ወንጀል ጋር በተያያዘ የሚነሱ የመያዝ፣ የብርበራ፣የቀነ ቀጠሮ፣በማረፊያ ቤት የማቆየት፣የዋስትና፣የዕግድ እንዲሁም ከምርመራ ጋር የተያያዙ ሌሎች ተመሳሳይ ጉዳዮች የሚታዩት የሙስና ወንጀሎችን ክስ ለማየት ሥልጣን በተሰጠዉ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ነዉ፡፡እንዲሁም በኢፌዲሪ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 80/2 ስር እንደተመለከተዉ በአዋጅ ቁጥር 322/1995 መሰረት የዉክልና ሥልጣናቸዉ ያልተነሳባቸዉ የክልሎች ጠቅላይ ፍርድ ቤቶች ይህ ሥልጣን ይኖራቸዋል፡፡

ከላይ በተመለከተዉ መሰረት በአዋጅ ቁጥር 434/1997 አንቀጽ 7/4 ስር የተደነገገዉ ቢኖርም ይህንን አዋጅ እንደገና ለማሻሻል በወጣዉ አዋጅ ቁጥር 882/2007 አንቀጽ 7/5 ስር እንደተደነገገዉ በአዋጁ የመያዣ፣ የብርበራ፣ የቀነ ቀጠሮ፣...የዋስትና መብት ጥያቄ የሚመለከቱ ሥነ ሥርዓታዊ ጉዳዮች የሙስና ወንጀሉን የማየት ሥልጣን ባለዉ ፍርድ ቤት እንዲታዩ መደረጉ የተከሳሹን መብት የሚያጣብብ ወይም ማስረጃ እንዲጠፋ ምክንያት የሚሆን ወይም ተገቢ ላልሆነ ወጪ የሚዳርግ መሆኑን አግባብ ያለዉ የሙስና ወንጀልን ለመመርመር እና/ወይም ለመክሰስ ሥልጣን የተሰጠዉ አካል ካመነበት እንደ ሁኔታዉ በአቅራቢያዉ በሚገኝ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት እንዲታይ ሊወስን ይችላል፡፡በያዝነዉ ጉዳይ በአመልካች ላይ የወንጀል ምርመራ ሲያደርግ የነበረዉ አካል ለስር ለዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት አመልካችን አቅርቦ ለምርመራ የሚያስፈልገዉን ጊዜ ቀጠሮ ሲጠይቅ እንደነበርና በዚያዉ መዝገብ ላይ አመልካች የዋስትና መብታቸዉ እንዲጠበቅላቸዉ ጠይቀዋል፡፡በዚህ አግባብ የቀረበዉን የወንጀል ምርመራ ለማድረግ የሚያስፈልገዉን ጊዜ ቀጠሮ ጉዳይ እና የአመልካች የዋስትና መብት ጥያቄ አይቶ ለመወሰን የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በአዋጅ ቁጥር 434/1997(በአዋጅ ቁጥር 882/2007 እንደገና እንደተሻሻለዉ) በአንቀጽ 7/5 ስር በተደነገገዉ መሰረት ሥልጣን አለዉ ብለናል፡፡በመሆኑም ተጠሪ ጉዳዩ የታየዉ ሥልጣን በሌለዉ ፍርድ ቤት ነዉ በማለት ያቀረበዉ ክርክር ተቀባይነት የለዉም፡፡

እንዲሁም የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 109/1 መሰረት ዐቃቤ ሕግ በአመልካች ላይ በ15 ቀናት ዉስጥ ክስ እንዲመሰርት ትእዛዝ ሰጥቶ መዝገቡን ዘግቷል፡፡ተጠሪ በአመልካች ላይ የሚደረገዉ የወንጀል ምርመራ ሳይጠናቀቅ ክስ መመስረቻ ጊዜ ተሰጥቶ መዝገቡ መዘጋቱ ትክክል አይደለም የሚል ከሆነና በትእዛዙ ላይ ቅሬታ ካለዉ አግባብ ባለዉ ሕግ መሰረት ይግባኝ ጠይቆ ማሻርና በአመልካች ላይ ምርመራ ማድረጊያ ተጨማሪ ጊዜ እንዲሰጠዉ ማስፈቀድ ሲገባዉ ይህንን አላደረገም፡፡ክስ እንዲመሰርት የተሰጠዉ ጊዜ ካለቀ በኋላ እስካሁን በአመልካች ላይ ክስ ሳይመሰርት አመልካች በሕግ ከተደነገገዉ ሥርዓት ዉጭ በማረፊያ ቤት ታስረዉ እንዲቆዩ መደረጉ ተረጋግጧል፡፡ዐቃቤ ሕግ ወይም አመልካችን የያዘዉ የወንጀል መርማሪ አካል በዚህ አግባብ አመልካችን እስር ላይ እንዲያቆዩ የሚፈቅድላቸዉ ሕግ የለም፡፡

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

አመልካች የዋስትና መብታቸዉ ተጠብቆ ከእስር ለመለቀቅ ለሁለተኛ ጊዜ ማመልከቻ ያቀረቡት አዲስ የተፈጠረዉን ሁኔታ ማለትም ዐቃቤ ሕግ በተሰጠዉ 15 ቀናት ዉስጥ ክስ ያልመሰረተባቸዉ መሆኑን መሰረት በማድረግ ነዉ፡፡በመሆኑም የስር ከፍተኛ ፍርድ ቤት የአመልካችን የዋስትና ጥያቄ ተመልክቶ የዋስትና መብታቸዉ እንዳይጠበቅ የሚያደርግ ሕጋዊ ምክንያት መኖር አለመኖሩን መርመሮ መወሰን ሲገባዉ አመልካች የዋስትና ጥያቄ አቅርበዉ አስቀድሞ በተሰጠ ትእዛዝ ዉድቅ መደረጉን በመግለጽ ይህን ትእዛዝ አመልካች በይግባኝ ሳያሸሩ ለሁለተኛ ጊዜ ጥያቄዉን ማቅረባቸዉ ተገቢ አይደለም በማለት ዉድቅ ማድረጉ የክርክሩን ልዩ ባህርይና የተፈጠረዉን አዲስ ሁኔታ መሰረት ያደረገ ባለመሆኑ መሰረታዊ የሆነ የክርክር አመራር ጉድለት ነዉ፡፡ በተጨማሪም የስር ከፍተኛ ፍርድ ቤት ዐቃቤ ሕግ ***በአጭር ጊዜ ዉስጥ በአመልካች ላይ ክስ ይመሰርት*** በማለት መዝገቡን መዝጋቱ የጊዜዉን አጭርነት ዐቃቤ ሕግ በመሰለዉ እንዲወስን በሚፈቅድ አካኋን የመወሰን ሥልጣኑን ለዐቃቤ ሕግ አሳልፎ መስጠቱን እና አመልካች ላልተገደበ ጊዜ በእስር ላይ እንዲቆዩ ሊያደርግ የሚችል ትእዛዝ መስጠቱን ያሳያል፡፡ይህም የዳኝነት ሥራ አመራር የሚጠይቀዉን የገለልተኛነትና የዳኝነት ነጻነት መርሆዎችን የሚቃረንና ሕገ መንግሥታዊ ጥበቃ የተደረገለትን የአመልካችን የነጻነትና የዋስትና መብቶች የሚጥስ ነዉ፡፡ እንዲሁም ጉዳዩን በይግባኝና በሰበር ያየዉ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት እነዚህን ስህተቶች ማረም ሲገባዉ ያልተረጋገጠ መነሻ ይዞ አመልካች ዋስትና በሚያስከለክል የሙስና ወንጀል ሊከሰሱ ይችላሉ በማለት የአመልካችን ይግባኝና የሰበር አቤቱታዎች በትእዛዝ መሰረዙም ሊታረም የሚገባዉ ስህተት ነዉ፡፡

ሲጠቃለል በወንጀል በተጠረጠረ ሰዉ ላይ ምርመራ ማድረጊያ ጊዜ በፍርድ ቤት እየተሰጠ ቆይቶ በወንጀል መርማሪ እና/ወይም በዐቃቤ ሕግ የተጠየቀዉን ተጨማሪ የምርመራ ማከናወኛ ጊዜ ፍርድ ቤቱ ባለመፍቀድ እስከ 15 ቀን ድረስ ዐቃቤ ሕግ ክስ እንዲመሰረት በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 109/1 መሰረት የሰጠዉ ትእዛዝ ጸንቶ እያለ እና የተሰጠዉ ክስ መመስረቻ ጊዜ ከአለቀ በኋላ በተጠርጣሪዉ ላይ ክስ ሳይመሰረት ተጠርጣሪዉን በእስር ላይ ማቆየት በኢፌዲሪ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 17/2 እና በተባበሩት መንግሥታት የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ቃል ኪዳን አንቀጽ 9/1 የተከለከለዉን በሕግ ከተደነገገዉ ሥርዓት ዉጭ ወይም በዘፈቀደ አስሮ እንደማቆየት የሚቆጠር ነዉ፡፡ በወንጀል ምርመራ ሂደት የዋስትና መብት እንዲጠበቅለት ተጠርጣሪዉ ጥያቄ አቀርቦ ጥያቄዉ ተቀባይነት ከአጣ በኋላ የዋስትና ጥያቄ ለማቅረብ የሚያስችል አዲስ ሁኔታ ሲፈጠር ይህንኑ አዲስ ሁኔታ መሰረት በማድረግ ለዚያዉ ፍርድ ቤት ተጠርጣሪዉ የዋስትና መብት ጥያቄ በድጋሚ ለማቅረብ ሥነ ሥርዓታዊ መብት አለዉ ብለናል፡፡በዚህ አግባብ አዲስ ሁኔታ በመፈጠሩ ወይም ዐቃቤ ሕግ ክስ እንዲመሰረት የተሰጠዉ ጊዜ ክስ ሳይመሰረት በማለቁ ምክንያት የተያዘዉ (የታሰረዉ) ሰዉ በዋስትና ለመለቀቅ የሚያቀርበዉ ጥያቄ አግባብነት ካለዉ ሕግ አንጻር ሳይመረመር በደፈናዉ ጥያቄዉ ቀድሞ ተቀባይነት ያላገኘ ነዉ በሚል የተያዘዉ ሰዉ ክስ ሳይመሰረትበት ላልተወሰነ ጊዜ ታስሮ እንዲቆይ የሚያደርግ ትእዛዝ/ዉሳኔ መስጠት በፌዴራል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀጽ 2(4/ሀ) እና 10(1/ሐ) ስር በተደነገገዉ መሰረት ሊታረም የሚገባዉ

መሰረታዊ የሕግ ስህተት ነዉ፡፡ ስለሆነም አመልካች ላይ የወንጀል ክስ እንዲመሰረት የተሰጠዉ የ15 ቀን ጊዜ ከአለቀ በኋላ አመልካች ላይ የወንጀል ክስ ሳይመሰረትባቸዉ በእስር ላይ የሚገኙት በሕግ ከተደነገገዉ ሥርዓት ዉጭ በመሆኑ የአመልካች የዋስትና መብታቸዉ ተጠብቆ ከእስር ሊፈቱ ይገባል ብለናል፡፡ በመሆኑም ተከታዩን ወስነናል፡፡

ዉ ሳ ኔ

1. የአርሲ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ/ቁጥር 121631 ላይ በቀን 10/11/2015ዓ/ም የሰጠዉ ትእዛዝ፣ የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁጥር 433052 ላይ በቀን 20/11/2015ዓ/ም የሰጠዉ ትእዛዝ እና የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁጥር 436417 በቀን 02/12/2015ዓ/ም የሰጠዉ ትእዛዝ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ሥነ ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9/1 መሰረት ተሽረዋል፡፡

2. አመልካች ብር 50,000.00(ሃምሳ ሺህ ብር) በዋስትና አስይዘዉ ወይም ለዚህ በቂ የሆነ መያዣ ሲያቀርቡ ከእስር እንዲፈቱ ታዟል፡፡አመልካች በአዋጅ ቁጥር 434/1997 አንቀጽ 6/መ መሰረት ከአገር አንዳይወጡ ታግደዋል፡፡ይጻፍ፡፡በዚህ ትእዛዝ መሰረት አመልካች በዋስትና ከመለቀቃቸዉ በፊት ከአገር እንዳይወጡ የተሰጠዉ የዕግድ ትእዛዝ በሚመለከተዉ አካል ተመዝግቦ ዉጤቱ ሲገለጽ ከእስር እንዲለቀቁ ይጻፍ፡፡

ትዕዛዝ

1. የዉሳኔዉ ግልባጭ ለስር ፍርድ ቤት ይተላለፍ፡፡ ለግራ ቀኙም ግልባጩ ይሰጣቸዉ፡፡
2. መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ዕ/ወ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !